

Lisää tutkimusta, lisää puutaa

09.03.2016 06:00

Kun kiinalainen Kaidi yhtiö ilmoitti helmikuussa aikeestaan perustaa Kemiin polttonesteiden biojalostamo, huoli puusta kohautti taas. Onko tosiaan niin, että puuta riittää paitsi Kemiin, myös Äänekoskelle, Kuopioon, Kajaaniin ja Kemijärvelle kaavailuille uusille biotuotetehtaille?

Luonnonvarakeskuksen metsälaskenta kertoo, että huoli ei voi johtua puun määrästä tai kasvusta metsissämme. Metsämme siirtyivät alituotannosta ylituotantoon 1950- ja 1960 –lukujen vaihteessa. Silloin sekä kasvu että poistuma olivat keskimäärin 53 miljoonaa kuutiota vuodessa. Jo yli puoli vuosisataa metsiemme kasvu on ollut hakkuiden yläpuolella. 2010-luvun alussa metsämme kasvoivat 106 ja niistä poistui keskimäärin 76 miljoonaa kuutiota vuodessa.

Kyseessä on saman tyyppinen ongelma kuin maataloudessa ennen EU-aikaa. Puhuimme 1990-luvun alussa miljoonan peltohehtaarin ongelmasta. Ne kasvoivat ruokaa ja rehua yli silloisten markkinoiden. Ongelma poistui 1995, kun liityimme Euroopan unioniin. EU maksaa takuuhinnan pellon kasvun ylijäämälle, jos sitä ei saa markkinoilla muuten myydyksi.

Metsätaloudessamme on ollut vuosikausia kymmenen miljoonan kiintokuution ongelma. Se on tyyppillisesti kuitupuuta. Se ei mene vuosittain kaupaksi. Sille ei ole takuuhintaa. Sen hinta on laskenut noin 30 prosentilla sitten vuoden 1995.

Vaikka puuta maassamme riittää, puhe puun pulasta pulpahtaa esiin määräjain. Puhe johtuu siitä, että yhä suurempi osa tavallisia keskikoon perheitä on muuttanut taannoisista metsän kasvatustiloista tämän päivän metsän omistustiloiksi. Samoin kuin pitkän aikavälin osakesäästäjä on haluton myymään osakkeitaan pörssille, metsän omistustila on usein haluton myymään puutaan teollisuudelle.

Metsän omistustilojen puun myynti takkuu. Metsälaskenta kertoo että noin kolmannes kaikista perhemetsistä on nyt sellaisia, joissa ei ole hakattu 30 vuoteen mitään. Nämä omistustilat tuskin myyvät puutaan uusille biotuotetehtaillekaan.

Nykyinen puuvarojen riittä – eipäs riitä väittely muistuttaa aikaisempien vuosikymmenten metsäkohuja. Tutkimuksella on ollut tapana vastata kohuihin kehittämällä metsän kasvatustiloille uutta, tuotannon kustannuksiltaan halvempaa metsänviljelyä. Näin saadaan lisää puuta.

Kehitys näyttää menevän toiseen suuntaan. Esimerkiksi käy vuonna 1979 lisäpuun tutkimukseen perustettu Kannuksen Energiametsäkoeasema. Se on jo päätetty lakkauttaa vuoden 2018 loppuun mennessä.

Veli Pohjonen

Metsänhoitotieteen dosentti Helsingin yliopistossa

Kuusamo